

ภาพสะท้อนด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ในยุคเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression)

จาก วรรณกรรมเรื่อง *Of Mice and Men* ของ จอห์น สไตน์เบ็ก

สุคนธา สมใจ *

บทคัดย่อ

วรรณกรรมเรื่อง *Of Mice and Men* นับเป็นผลงานที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงชิ้นหนึ่งของจอห์น สไตน์เบ็ก นวนิยายขนาดสั้นเรื่องนี้ได้รับยกย่องว่ามีส่วนในการสะท้อนภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาในยุคเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ในช่วงเวลาดังกล่าว ชาวอเมริกันต้องประสบปัญหามากมายในการดำรงชีวิตเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำครั้งรุนแรงยังได้สร้างผลกระทบอย่างใหญ่หลวงให้กับผู้คนส่วนใหญ่ของประเทศ นักเขียนชาวอเมริกันหลายคนได้ถ่ายทอดความเป็นจริงในสังคมออกมาผ่านงานเขียนของตน *Of Mice and Men* คือ นวนิยายเรื่องหนึ่งที่นำเสนอโลกจำลองของชีวิตผู้ใช้แรงงานและชาวไร่ชาวนาอเมริกันในสมัยทศวรรษปี 1930 ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้ต้องประสบอุปสรรคในชีวิตและไม่สามารถประกอบตัวเองให้บรรลุความฝันในแบบอเมริกัน (American Dream)

* อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

Abstract

John Steinbeck's *Of Mice and Men* is a popular and successful novel which portrays the society and economy of the United States of America during the Great Depression (1930s). During that period, the United States faced many problems, mainly caused by dramatic change in its society and culture. The severe economic depression affected the country in every way. Many American writers produced works exploring events in the society during this dreadful period. *Of Mice and Men* is one of the distinguished novels which illustrate the difficult lives of American laborers and farm workers who suffered from the effects of social and economic destruction. Many of them encountered severe obstacles and eventually were unable to survive in a country where the American Dream became a nightmare.

วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างแยกไม่ออก ด้วยเหตุที่วรรณกรรมเป็นเสมือนเครื่องสะท้อนประสบการณ์ชีวิตของคนทุกยุคทุกสมัย วรรณกรรมแต่ละเรื่องจึงมีความเป็นจริงทางสังคมแฝงอยู่เสมอในวรรณกรรมที่สะท้อนภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของยุคสมัยหนึ่งย่อมมีคุณค่าต่อการศึกษาและวิเคราะห์ เพราะผู้อ่านไม่เพียงได้เข้าถึงอารมณ์ในทางวรรณศิลป์ หากแต่ยังจะได้ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์และประวัติศาสตร์ไปพร้อมๆ กัน ดังเช่น นวนิยายเรื่อง *Of Mice and Men* ของจอห์น สไตน์เบ็ก ซึ่งมีเนื้อหาส่วนหนึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของชนชั้นแรงงานในประเทศสหรัฐอเมริกาในยุคเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่หรือในราวทศวรรษปี ค.ศ. 1930

1. สภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20

• ความเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม

นับตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 สหรัฐอเมริกาเผชิญความเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจในหลายด้าน สงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ.1914-1918) เป็นเหตุการณ์สำคัญซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงในชีวิตคนอเมริกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับรัฐบาล ภายหลังสงครามสงบ สภาพความเป็นอยู่อันจำเจของชาวอเมริกันเปลี่ยนไป ส่วนหนึ่งเพราะมีโอกาสได้สัมผัสกับเสรีภาพอย่างเต็มที่ บวกกับความเจริญด้านวัตถุ ส่งผลให้ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีแต่เก่าก่อนเริ่มลดความเคร่งครัดลง บรรดาหนุ่มสาวกล้าแสดงออกมากขึ้นและเริ่มเป็นอิสระจากครอบครัว ผู้หญิงอเมริกันในยุคนี้เริ่มมีความเสมอภาคทางเพศทัดเทียมกับผู้ชายแทบทุกด้าน ธุรกิจและอุตสาหกรรมหลายประเภทที่ขยายตัวอย่างกว้างขวางเปิดโอกาสให้พวกเธอได้ทำงานนอกบ้านมากขึ้น

ปัญหาความขัดแย้งหลักๆ ในสังคมยุคนี้ คือ เรื่องเชื้อชาติและการรังเกียจสีผิว ในระยะนี้ได้เกิดสมาคม Klu Klux Klan ซึ่งต่อต้านคนที่มีเชื้อสายแอฟริกันอย่างรุนแรง นอกจากนั้น ในปี ค.ศ.1919 การประกาศใช้กฎหมายห้ามเสพยา (Prohibition) อย่างเป็นทางการทั่วประเทศ ได้สร้างผลกระทบอย่างมากต่อชีวิตประชาชน เนื่องจากควบคุมชีวิตส่วนตัวของคนส่วนใหญ่มากเกินไป จนทำให้มีการละเมิดกฎหมายในหลายรูปแบบ และต่อมาได้ลุกลามเป็นการประกอบอาชญากรรมมากมายสืบเนื่องมาจากการค้าสุราเถื่อน รวมทั้งเกิดการคอร์รัปชันทางการเมือง

เมื่อชีวิตชาวอเมริกันส่วนใหญ่เปลี่ยนไปจากเดิม ประกอบกับความเสื่อมทั้งสังคมและศีลธรรมจึงทำให้เกิดความไม่สบายใจและความผันผวนในชีวิต หลายคนหาทางออกโดยการพึ่งความสำราญจากสื่อบันเทิงต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ ซึ่งกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ลักษณะการใช้ชีวิตของชาวอเมริกันในสังคมเมืองจึงมีแนวโน้มไปในทางหุนหันพุ่มเฟิย

• ความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนาอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมอย่างเต็มตัวนับตั้งแต่อย่างเข้าคริสต์ศตวรรษที่ 20 หรือที่เรียกว่ายุค The Golden Twenties กิจกรรมแทบทุกด้านเจริญขึ้น มีการสร้างถนนหนทางและสะพานหลายแห่งเพื่อรองรับความก้าวหน้าด้านยานยนต์ รวมทั้งมีระบบไฟฟ้าและประปาที่ทันสมัย ในภาคอุตสาหกรรม ได้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ อย่างการผลิตยานยนต์ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีการสร้างอาคารและที่พักอาศัยขนาดใหญ่ ทางภาคเกษตรกรรม มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการทำไร่นา อัตราผลผลิตจึงเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ สงครามโลกครั้งที่ 1 ยังส่งผลให้ประเทศในยุโรปเกิดความต้องการผลผลิตทางการเกษตรจำนวนมากจากอเมริกา ในภาคธุรกิจ ได้เกิดระบบการค้าเงินผ่อนกันอย่างแพร่หลาย เอกชนค้าขายกันอย่างเสรีโดยรัฐบาลไม่ได้เข้ามายุ่งเกี่ยว ปัญหาเศรษฐกิจในประเทศเกิดขึ้นบ้างประปราย แต่เป็นระยะสั้นๆ ตามธรรมชาติของวงจรธุรกิจ

• ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression)

ความเจริญรุ่งเรืองในสหรัฐอเมริกาดำเนินมาจนถึงปี ค.ศ. 1929 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประธานาธิบดีเฮร์เบิร์ต ฮูเวอร์ (Herbert Hoover) เป็นผู้ปกครอง ในปีนั้นได้เกิดปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่และลุกลามมาถึงสหรัฐอเมริกา สาเหตุสำคัญของวิกฤตการณ์ดังกล่าวมีหลายประการ แต่อาจสรุปได้เป็น 2 สาเหตุหลัก คือ สาเหตุภายนอกและสาเหตุภายใน

ก. สาเหตุภายนอก คือ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 ในยุโรปสิ้นสุดลงราวต้นปี ค.ศ. 1918 ความต้องการผลิตผลจากสหรัฐอเมริกาก็ค่อยๆ ลดลง ราคาพืชผลที่เคยสูงกลับตกต่ำลงอย่างมาก และประเทศในยุโรปก็จำเป็นต้องฟื้นฟูบ้านเมืองครั้งใหญ่ทำให้มีการเก็บภาษีอย่างหนักเพื่อหารายได้เข้าประเทศทั้งภายในและภาษีสินค้าต่างๆ กระทั่งสินค้าจากอเมริกาจำหน่ายได้น้อยลงในตลาดใหญ่แถบยุโรป

ข. สาเหตุภายใน

ประการแรก คือ ความล้มเหลวของระบบอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ซึ่งเกิดจากการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าในระบบอุตสาหกรรมให้ได้เป็นจำนวนมาก (Mass Production) ทำให้มีสินค้าเพิ่มมากขึ้นในตลาด แต่รายได้ของประชากรส่วนใหญ่ไม่ได้เพิ่มตาม จึงขาดกำลังซื้อและเกิดสินค้าล้นตลาด นอกจากนั้น ระบบการซื้อสินค้าเงินผ่อนยังส่งเสริมคนให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เพราะเป็นการซื้อทั้งที่มีเงินไม่เพียงพอ ทางด้านระบบเกษตรกรรม ชาวอเมริกันผลิตพืชผลออกมาเกินความต้องการของตลาดเช่นกัน ทำให้ราคาตกต่ำและชาวนาเองก็ไม่มีกำลังซื้อสินค้าจากภาคอุตสาหกรรม ชาวไร่ชาวนาจำนวนมากตกอยู่ในสภาพแร้นแค้นเพราะขาดรายได้และมีหนี้สินเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ บ้างต้องสูญเสียที่ดินทำกินและสิ้นเนื้อประดาตัว

ประการที่สอง คือ ความล้มเหลวทางการเงิน หลังจากนักธุรกิจส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากระบบเงินผ่อนก็ได้เกิดการเก็งกำไรขึ้น ประกอบกับธนาคารออกเงินกู้กันอย่างง่ายดาย เพราะมุ่งหวังจะได้ดอกเบี้ยอย่าง

เดียว โดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ธนาคารน้อยจึงต้องปิดกิจการลง ในส่วนของตลาดหุ้น ได้เกิดการซื้อหุ้นไว้เก็งกำไรอย่างกว้างขวางเนื่องจากการกู้เงินทำได้ง่าย มีนักธุรกิจไม่น้อยที่ซื้อหุ้นด้วยระบบเงินผ่อนและนำมาเก็งกำไรกันในราคาสูงจนเกินควร เมื่อราคาหุ้นสูงเกินไป เมื่อมีคนต้องการเงินสดในการขายหุ้น และเมื่อธนาคารต่างพากันเรียกเงินกู้คืน ตลาดหุ้นจึงปั่นป่วนและในที่สุดก็เสียสภาพเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1929 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาเศรษฐกิจอันยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา

ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งนี้แตกต่างจากครั้งก่อนๆ อย่างมาก เพราะสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาขึ้นมาเป็นประเทศอุตสาหกรรมอย่างเต็มตัว ทั้งคนงานและกรรมกรทั่วประเทศต้องอาศัยเงินค่าจ้างเพื่อยังชีพ สภาพการณ์ดังกล่าวจึงทำให้ผู้คนเดือดร้อนกันมาก สภาพเศรษฐกิจตกต่ำยังเลวร้ายอย่างต่อเนื่องจนถึงปี ค.ศ. 1932 ในสหรัฐอเมริกามีคนว่างงานประมาณ 15 ล้านคน ธนาคารเลิกกิจการไปจำนวนมาก และระบบอุตสาหกรรมตกต่ำอย่างน่าใจหายจนโรงงานหลายแห่งต้องปิดกิจการไปตามๆ กัน

เมื่อแฟรงกลิน ดี. รูสเวลต์ (Franklin D. Roosevelt) เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 1933 ระบบการเงินของสหรัฐอเมริกาอยู่ในสภาพเกือบจะหยุดชะงักโดยสิ้นเชิง ประธานาธิบดีคนใหม่ได้เข้ามาสร้างความมั่นใจในเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอีกครั้งด้วยการเสนอโครงการนิวดีล (New Deal) ซึ่งมีจุดประสงค์สำคัญสองประการคือ เพื่อแก้ไขปัญหาคคนว่างงาน และเพื่อปรับระบบทุนนิยมแบบเสรี (Laissez-Faire) ให้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Economy) โครงการนี้เองได้เปลี่ยนแปลงโฉมหน้าระบบเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาจากทุนนิยมเต็มรูปแบบมาเป็นแบบผสมผสานกับสังคมนิยม โครงการนิวดีลมีส่วนทำให้ภาวะต่างๆ ดีขึ้น แต่ปัญหาเศรษฐกิจได้หมดไปจริงๆ ก็ต่อเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น อย่างไรก็ตาม ต้องถือว่าโครงการนิวดีลมีส่วนช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบา และเป็นองค์ประกอบสำคัญในนโยบายพัฒนาประเทศตั้งแต่นั้นมา

2. วรรณกรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20

ในช่วงเวลาต้นถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีความเคลื่อนไหวสำคัญในแวดวงวรรณคดีของสหรัฐอเมริกา เหตุการณ์มากมายทั้งในวงการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ สงครามโลกทั้งสองครั้ง และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ล้วนเป็นอิทธิพลหลักที่ทำให้เกิดงานเขียนซึ่งสัมพันธ์กับสภาพชีวิตของผู้คน ความสะท้อนอารมณ์ที่เกิดจากศรัทธาต่อศาสนาอันสั่นคลอนและความไม่มั่นคงในชีวิต ก่อให้เกิดความคิดจินตนาการและการแสวงหาแนวเขียนที่แตกต่างไปจากเดิม หรือที่เรียกว่า แนวเขียน "สมัยใหม่" (Modern)

งานเขียนประเภทร้อยแก้วตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 อยู่ในรูปนวนิยายและงานเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งแปลกใหม่ทั้งด้านเนื้อหาและความคิด นักเขียนนวนิยายในยุคนี้มุ่งเน้นที่เนื้อหาของเรื่องมากกว่าสิ่ง

อินไต และนักเขียนอเมริกันส่วนใหญ่ก็มักแสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมามากที่สุดและเป็นอิสระที่สุด เราอาจแบ่งงานเขียนประเภทนวนิยายตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เรื่อยมาได้หลายประเภท แต่ที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับกันส่วนใหญ่มี 3 ประเภท ซึ่งแบ่งตามเนื้อหา คือ

• เรื่องราวเกี่ยวกับสงคราม

นักเขียนหลายคนได้นำเอาประสบการณ์ร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสงครามโลกครั้งที่ 1 มาถ่ายทอดเนื้อหาหลักจึงเกี่ยวพันกับความทุกข์ ความขมขื่น และความเศร้าหมอง เพราะการที่มนุษย์เช่นจำกันเอง นักเขียนที่โดดเด่นในกลุ่มนี้ ได้แก่ เออร์เนสต์ เฮมิงเวย์ (Ernest Hemingway) นวนิยายชื่อดังของเฮมิงเวย์ คือ *The Sun Also Rises* (1926) กับ *A Farewell to Arms* (1929) นอกจากนั้นยังมี จอห์น ดอส ปาสซอส (John Dos Passos) ซึ่งเป็นเจ้าของผลงานเรื่องชื่อสองเล่มคือ *The Three Soldiers* (1921) และ *Manhattan Transfer* (1925) ทั้งเฮมิงเวย์และปาสซอสต่างเคยเป็นอาสาสมัครในยุโรปขณะที่เกิดสงครามและทั้งสองเคยพบกันที่สนามรบ

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มีนักเขียนหลายคนถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับความมั่นคงทางจิตใจของมนุษย์เมื่อต้องเผชิญกับสงครามใหญ่อีกครั้ง และเป็นสงครามครั้งโหดร้ายกว่าที่เคยเป็นมา เช่น เรื่อง *The Naked and the Dead* (1948) ของนอร์แมน เมลเลอร์ (Norman Mailer) เรื่อง *From Here to Eternity* (1951) ของเจมส์ โจนส์ (James Jones) และเรื่อง *Catch-22* (1961) ของโจเซฟ เฮลเลอร์ (Joseph Heller)

• เรื่องราวเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์สังคมอเมริกัน

งานเขียนในกลุ่มนี้ทั้งในรูปงานเขียนเชิงวิจารณ์โดยตรงและในรูปนวนิยายผู้นำในการเขียนเชิงวิจารณ์ คือ เอช. เอส. เมนเคน (H. L. Mencken) นักหนังสือพิมพ์ซึ่งมีงานชิ้นเด่นๆ ตีพิมพ์ในนิตยสารชื่อดัง และยังมีนักเขียนที่วิจารณ์สังคมอเมริกันได้อย่างถึงแก่นในรูปของเรื่องสั้น เช่น เซอร์วูด แอนเดอร์สัน (Sherwood Anderson) งานชุดรวมเรื่องสั้นของเขาได้ชื่อว่าเสียตีสีและสะท้อนสังคมในขณะนั้นได้อย่างยอดเยี่ยม เช่น เรื่อง *Winesburg, Ohio* (1919) และ *Triumph of the Egg* (1921)

ภาพชีวิตของชาวอเมริกันหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้นเต็มไปด้วยฝันร้ายและไร้สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ จึงทำให้เกิดนวนิยายที่ถ่ายทอดการประท้วงระบอบสังคมหรือประเพณี นักเขียนต่างพากันแสวงหาคูณค่าแห่งชีวิตแบบอเมริกัน และถ่ายทอดแนวคิดซึ่งไม่เคยมีคนยุคใดทำมาก่อน นักเขียนที่ทั่วโลกรู้จักได้แก่ เอฟ. สก็อตต์ ฟิตซ์เจรัลด์ (F. Scott Fitzgerald) นวนิยายที่โด่งดังของเขา คือ *This Side of Paradise* (1920) และ *The Great Gatsby* (1925) ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นภาพชีวิตอันชัดเจนที่สุดใน "ยุคดนตรีแจซ" หรือ "Jazz Age" ซึ่งหมายถึงยุคสมัยที่ชาวอเมริกันต่างมีสภาพชีวิตและจิตใจแปรเปลี่ยนเพราะสงคราม หลายคนทะเยอทะยานพุ่งเพื่อเพราะอำนาจเงิน กระทั่งพากันหลงผิดและพลาดหวังกันนับไม่ถ้วน อีกทั้งเกิดความเสื่อมศีลธรรมซึ่งเป็นสภาวะแท้จริงของช่วงทศวรรษดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีซินคลียร์ ลูว์วิส (Sinclair Lewis) นักเขียน

อเมริกันคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบลและเจ้าของผลงานนวนิยายชื่อ *Main Street* (1920) ซึ่งถ่ายทอดแนวคิดเสียดสีชีวิตคนอเมริกันในช่วงเวลานั้นได้เป็นอย่างดี ส่วนที่อดอร์ ไดรเซอร์ (Theodore Dreiser) ก็เป็นนักเขียนแนววิจารณ์สังคมที่โดดเด่นอีกคนหนึ่ง ผลงานเรื่อง *An American Tragedy* (1925) คือนวนิยายซึ่งมีผู้ยกย่องว่าเป็นเอกสารชิ้นสำคัญทางประวัติศาสตร์สังคมวิทยาที่บันทึกถึงความฝันและความผิดหวังของชาวอเมริกันไว้อย่างละเอียด

นอกจากนวนิยายแล้ว การละครสมัยใหม่ก็มีบทบาทเด่นในเชิงวิจารณ์สังคมเช่นกัน บทละครหลายชิ้นแสดงให้เห็นความเศร้าหมองและจินตนาการของมนุษย์ท่ามกลางความหลือกวาง งานชิ้นสำคัญในช่วงเวลานี้ได้แก่เรื่อง *The Hairy Ape* (1922) ของยูจีน โอ'นีลล์ (Eugene O'Neill) เรื่อง *A Street Car Named Desire* (1947) ของเท็นเนสซี วิลเลียมส์ (Tennessee Williams) และเรื่อง *Death of a Salesman* (1949) กับ *The Crucible* (1953) ของอาร์เทอร์ มิลเลอร์ (Arthur Miller)

• เรื่องราวที่เสนอแนวคิดเนื่องจากความกดดันทางเศรษฐกิจ

นับจากช่วงเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ทั่วโลกเมื่อช่วงต้นทศวรรษปี ค.ศ. 1930 เป็นต้นมา บรรดานักเขียนอเมริกันต่างเพิ่มความรุนแรงและความเครียดทางอารมณ์ผ่านบทประพันธ์ของตน นักเขียนที่มีผลงานโดดเด่น ได้แก่ วิลเลียม ฟอล์กเนอร์ (William Faulkner) เนื้อหาหลักในงานของเขามักเกี่ยวข้องกับ ความลึกลับและน่าสะพรึงกลัว ตลอดจนภาวะกดดันทางอารมณ์ ที่เกิดจากความพลัดหวังของผู้คนทางภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา ผลงานชิ้นชื่อของเขาที่แสดงภาวะความขัดแย้งจากส่วนลึกในจิตใจมนุษย์ เช่น เรื่อง *The Sound and the Fury* (1929)

ความคับข้องใจเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำถูกถ่ายทอดออกมาอย่างโดดเด่นที่สุด ในงานเขียนของจอห์น สไตน์เบ็ก (John Steinbeck) นวนิยายเรื่องยิ่งใหญ่ของเขา คือ *The Grapes of Wrath* (1939) ซึ่งพูดถึงชีวิตของชนชั้นกรรมาชีพ เป็นเรื่องที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก จนกระทั่งทำให้เขาได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม ในปี ค.ศ.1962 หลังจากที่ก่อนหน้านี้เคยได้รับรางวัลพูลิตเซอร์มาแล้วเมื่อปี ค.ศ. 1942 สไตน์เบ็กมีความสามารถในการพรรณนาชีวิตชนชั้นล่างของสังคมซึ่งเผชิญกับความทุกข์ยาก แต่ก็เต็มไปด้วยความบากบั่นและแน่วแน่ที่จะฝ่าฝืนอุปสรรค นวนิยายหลายเรื่องของเขามักแฝงแง่คิดสำคัญๆ โดยเฉพาะประเด็นที่ว่า แม้คนจนจะพ่ายแพ้ทางกาย แต่พวกเขาก็จะไม่ยอมหมดกำลังใจ แนวเขียนในทำนองนี้เป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งในวรรณคดีอเมริกันที่ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ยุคต้นศตวรรษจนถึงยุคปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงทางสังคมในช่วงต้นถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 (ค.ศ.1920-1929) ส่งผลให้วรรณกรรมอเมริกันมีลักษณะที่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและการเมืองอย่างแยกไม่ออกงานเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองคือภาพสะท้อนชีวิตจริงของคนในสมัยนั้นอย่างไร

ก็ตาม ตามความเห็นของกลุ่มนักวิจารณ์วรรณกรรมมีทั้งที่เห็นด้วยว่า งานเขียนในยุคนี้คือภาพสะท้อนของความจริงทางสังคม แต่ก็มีกลุ่มอื่นที่เห็นว่าอิทธิพลของสภาพสังคมมีความสำคัญน้อยกว่าอิทธิพลการสร้างสรรค์ที่เกิดจากสติปัญญาและความสามารถทางการเขียนของนักเขียนเอง

3. ภาพสะท้อนด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของประเทศสหรัฐอเมริกาในยุคเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่จากวรรณกรรมเรื่อง *Of Mice and Men*

• เรื่องย่อของ *Of Mice and Men*

นวนิยายเรื่อง *Of Mice and Men* ของจอห์น สไตน์แบ็ก เป็นงานเขียนที่ทรงคุณค่าและประสบความสำเร็จมากเรื่องหนึ่งในวงการวรรณกรรมอเมริกัน ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1937 เนื้อหาของนวนิยายเรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น ได้พบสังขรณ์และแง่คิดในการดำรงชีวิต ตลอดจนยกระดับจิตใจและมีสำนึกต่อความมีคุณธรรม จึงไม่น่าแปลกใจที่มีการนำบทประพันธ์เรื่องนี้ไปดัดแปลงเป็นทั้งละครเวที ละครโทรทัศน์ รวมทั้งภาพยนตร์อีกหลายต่อหลายครั้ง และทุกครั้งก็ได้รับเสียงชื่นชมอย่างต่อเนื่อง

Of Mice and Men เป็นเรื่องราวของคู่หูสองคนคือ จอร์จ มิลตัน และ เลนนี สมอลล์ ทั้งสองคนเป็นผู้ใช้แรงงานเร่ร่อนในยุคทศวรรษที่ 1930 ซึ่งทางานทำไปตามไร่แถบแคลิฟอร์เนีย จอร์จเป็นผู้คอยช่วยเหลือเลนนี ซึ่งเป็นคนรูปร่างใหญ่ผิดปกติ และสติไม่สมประกอบ เขายังชอบลูบคลำแต่สิ่งของนุ่มๆ หรือสัตว์ตัวเล็กๆ อย่างหนู เลนนีมักสร้างปัญหาอยู่บ่อยๆ เนื่องจากมีสภาพจิตใจที่ไม่ปกติ แม้จอร์จจะเบื่อกับเรื่องเดือตร้อนที่เพื่อนตัวยักษ์ก่อขึ้น แต่ด้วยจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ เขาก็ทิ้งเลนนีไม่ลง จอร์จมักพูดให้เลนนีฟังว่าสักวันหนึ่งจะมีบ้านเล็กๆ กับที่ดินของตัวเองอีกนิดหน่อย แล้วจะช่วยกันทำมาหากินโดยไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร

หลังจากจอร์จกับเลนนีหนีการถูกรุมทำร้าย เพราะมีคนเข้าใจผิดว่าเลนนีจะทำอันตรายผู้หญิงคนหนึ่ง พวกเขากระหะเหินมาทางานทำเป็นคนแบกข้าวบาร์เลย์ที่ไร่แห่งหนึ่ง ที่นี้ทั้งสองได้เผชิญกับโศกนาฏกรรมครั้งใหญ่ในชีวิต เพราะเจ้าของไร่มีลูกชายจอมเกเร คือ เคอร์ลีย์ ซึ่งมีปมด้อยที่เกิดมาตัวเล็กและยังเป็นคนที่ทิ้งจนมีเรื่องกับคนงานอื่นๆ เสมอ เหตุเกิดจากเมียของเขามักจะเที่ยวพุดคุยกับคนงานในไร่เพื่อคลายเหงา และเขาก็รู้สึกไม่ชอบหน้าเลนนีทันทีที่พบ ที่ไร่แห่งนี้จอร์จกับเลนนียังได้เจอกับแคนดี้และครูกัส คนงานชาวพิการสองคนที่มีความผันผวนๆ กัน พวกเขาทั้งสองตกลงกันว่ารวบรวมเงินไปซื้อที่ดินและช่วยกันปลูกผักเลี้ยงสัตว์ แต่ความฝันนั้นก็ล่มสลาย เพราะวันหนึ่งเมียของเคอร์ลีย์ถูกเลนนีฆ่าอย่างไม่ตั้งใจขณะที่เธอเปลือยให้เขาลูบคลำนมของเธอ เคอร์ลีย์พาคนงานในไร่ออกตามล่าเลนนี เรื่องลงเอยเมื่อจอร์จตัดสินใจยิงเลนนี เขาพูดถึงความฝันที่จะได้เป็นเจ้าของไร่เล็กๆ ร่วมกันอีกครั้งเพื่อให้เลนนีจากไปพร้อมกับความสุข จากนั้นจึงปลิดชีวิตเพื่อนยากของเขาด้วยความจำใจและเจ็บปวดเพื่อจบปัญหาทุกอย่างอย่างไม่มีทางเลือก

• ภูมิหลังของเนื้อเรื่อง

แม้ในเรื่อง *Of Mice and Men* สไตน์เบิร์กไม่ได้พรรณนาถึงสภาพความเดือดร้อนเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ของสหรัฐอเมริกาออกมาอย่างชัดเจนเหมือนนวนิยายเล่มอื่นๆ ของเขาในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เช่น *In Dubious Battle* หรือ *The Grapes of Wrath* แต่ผู้อ่านย่อมทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่ของบรรดาเกษตรกรผ่านตัวละครซึ่งเป็นคนงานในไร่ข้าวบาร์เลย์ ชีวิตของพวกเขามีความสัมพันธ์กับสภาพสังคมขณะนั้น นั่นคือมีความเป็นอยู่แร้นแค้น ได้ค่าแรงน้อย ต้องเร่ร่อนหางานทำจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง และสภาวะเศรษฐกิจก็มีส่วนบีบคั้นให้พวกเขาทำได้แค่ทำงานเลี้ยงตัวไปแต่ละวัน จึงไม่มีโอกาสสมิ่ที่ดินหรือทรัพย์สินเป็นของตนเอง

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นคำพูดของจอร์จที่รำพันให้เลนนี่ฟังขณะแหวะค้างแรมก่อนเดินทางไปทำงานในไร่ เขาได้เล่าถึงชีวิตผู้ใช้แรงงานซึ่งมีสภาพโดดเดี่ยว ไร้ความมั่นคง และมองไม่เห็นอนาคต

'Guys like us, that work on ranches, are the loneliest guys in the world. They got no family. They don't belong no place. They come to a ranch an' work up a stake and then they go into town and blow their stake, and the first thing you know they're poundin' their tail on some other ranch. They ain't got nothing to look ahead to.' (p.17)

อีกเหตุการณ์หนึ่งคือตอนที่จอร์จพูดถึงเลนนี่และได้แสดงความรู้สึกออกมาว่า แม้เขาและเพื่อนจะเป็นแค่คนงานต่ำต้อย ไร้การศึกษา แต่ก็ยังหวังว่าสักวันจะมีที่ดินเป็นของตัวเอง

'He ain't no cuckoo,' said George. 'He's dumb as hell, but he ain't crazy. An' I ain't so bright neither, or I wouldn't be buckin' barley for my fifty and found. If I was bright, if I was even a little bit smart, I'd have my own little place, an' I'd be bringin' in my own crops, 'stead of doin' all the work and not getting what comes up outa the ground.' (p.38)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าเหตุการณ์ในชีวิตของตัวละครส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกรรมกรรับจ้างตามไร่ในสโตนคล็อกกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์และสังคมของสหรัฐอเมริกาในยุคของการสิ้นสุดความมั่งคั่ง และการก้าวเข้าสู่สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ ประเด็นเกี่ยวกับสภาพชีวิตชาวไร่ชาวนาและผู้ใช้แรงงานในสมัยดังกล่าว ออร์พินท์ พงษ์ภักดี (2521: 243-247) กล่าวไว้โดยสรุปว่า "ในช่วงของการล่มสลายทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. 1929 ชาวไร่ชาวนาได้รับผลกระทบมากที่สุดเพราะไม่ได้มีส่วนร่วมในความหรูหราฟู่ฟ่าเมื่อต้นศตวรรษ เมื่อปัญหาเศรษฐกิจมาถึงจุดวิกฤต (ค.ศ.1929-1932) ราคาสินค้าก็ตกต่ำ

จนชาวนาไม่มีรายได้มาจุนเจือครอบครัว บางรายต้องนำที่ดินไปจำนอง และในที่สุดก็หลุดไปเป็นของเจ้าของเงิน ในทางตอนกลางของภาคตะวันตกของประเทศ ชาวนาต้องพยายามอย่างยากแค้นเพื่อร่วมกันประคองพื้นที่ทำกิน ให้รอดพ้นจากมือของนายทุน เนื่องจากที่นาหมายถึงที่อยู่ของครอบครัวและลูกหลานด้วย ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินผืนเล็กๆ ซึ่งขาดเงินซื้อเครื่องมือในการทำเกษตรกรรมหรือซื้อเมล็ดพันธุ์ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่สะสมมานานนั่นคือ ค่าครองชีพ เมื่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งร้ายแรงเกิดขึ้น ผู้มีรายได้น้อยจึงเป็นกลุ่มแรกที่ต้องสูญเสียที่ดินและบ้าน และถึงกับปล่อยชีวิตอย่างไม่มีจุดหมาย บรรดาคนชนบทและชาวนาจำนวนมากต่างพากันเดินทางจากหมู่บ้านเพื่อเร่ร่อนหางานใหม่ทำ มีทั้งพวกที่เดินทางด้วยเท้าเปล่า สร้างรถหรือล้อเลื่อนแล่นไปบนทางรถไฟ ค่าโหนอนนอน ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้ไม่เคยเป็นมาก่อน"

ความเห็นข้างต้นเป็นภูมิหลังของเรื่องที่ช่วยเสริมให้ผู้อ่านเข้าใจภาพรวมของสภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจในนวนิยายเรื่อง *Of Mice and Men* ได้มากขึ้น

• แก่นเรื่อง

หากจะวิเคราะห์แก่นเรื่องต้องพิจารณาชื่อของนวนิยายเรื่องนี้ด้วย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับแก่นเรื่องเป็นอย่างดี ในประเด็นนี้ โจเซฟ ฟอนเทนโรส (Joseph Fontenrose 1963:56-57) ได้วิเคราะห์ถึงภูมิหลังเรื่อง *Of Mice and Men* ไว้โดยสังเขปดังนี้

จอห์น สไตน์เบ็กเขียนนวนิยายเรื่องนี้โดยพยายามเสนอภาพความขัดแย้ง แต่ไม่ได้เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่แสดงถึงสาเหตุและผลลัพธ์ของสาเหตุนั้น ไม่แสดงปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหา ไม่มีวีรบุรุษและไม่มีผู้ร้าย ซึ่งวิธีคิดนี้ในเชิงปรัชญาเรียกว่า หลักการมองความเป็นจริงตามที่มันเป็นอยู่มากกว่ามองหาผลลัพธ์หรือสาเหตุ (Non-teleology) ดังนั้น ในครั้งแรกเขาจึงตั้งชื่อผลงานเรื่องนี้ว่า "บางอย่างที่เกิดขึ้น" (Something That Happened) แต่ในตอนท้ายได้เปลี่ยนชื่อเรื่องมาเป็น "Of Mice and Men" ซึ่งหยิบยืมมาจากบางส่วนของบทกวีชื่อ "To a Mouse" ของรอบิर्ट เบิร์นส์ (Robert Burns) กวีชาวสกอตซึ่งได้เขียนไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1785 เนื้อหาโดยรวมของบทกวีพูดถึงชะตากรรมของหนูซึ่งอยู่ในรังที่กำลังโดนทำลายเพราะมีการไถทุ่งนาบริเวณนั้น มีความตอนหนึ่งในบทกวีกล่าวว่า "The best-laid schemes o'mice and men gang aft agley" ซึ่งสไตน์เบ็กตีความว่า ชะตากรรมของหนูไม่ต่างอะไรจากมนุษย์ นั่นคือ ความปรารถนาจะมีชีวิตรอดมักเป็นไปได้ยากสำหรับมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ความคิดนี้เป็นแก่นเรื่องซึ่งสอดคล้องกับการกระทำและพัฒนาการของตัวละคร รวมทั้งเหตุการณ์ทั้งหมดในนวนิยาย

แก่นเรื่องที่กล่าวมาข้างต้นสัมพันธ์กับตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่อง *Of Mice and Men* โดยเฉพาะตัวละครเอกอย่างจอร์จกับเลนนี่ และตัวละครรองอย่างครูกัส แคนดี้ ซึ่งเป็นชายชาวพิการ หรือแม้แต่เมย์ของเคอร์ลีย์ คนเหล่านี้ต่างก็มีฐานะยากจนและมีเป้าหมายสูงสุดในชีวิตเหมือนกัน คือ มีที่ดินทำกินและบ้านของตนเอง ไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร และไม่ต้องผจญกับความลำเค็ญเพราะการทำงานหนักจนเกินไป ดังตัวอย่างคำพูดของ

จอร์จซึ่งพร่ำบอกเลนนีเพื่อเป็นกำลังใจให้กันและกันอยู่เสมอว่า

'Tell about the house, George,' Lennie begged.

'Sure, we'd have a little house an' a room to ourself. Little fat iron stove, an' in the winter we'd keep a fire goin' in it. It ain't enough land so we'd have to work too hard. Maybe six, seven hours a day. We wouldn't have to buck no barley eleven hours a day. An' when we put in a crop, why, we'd be there to take the crop up. We'd know what come of our plantin.' (p.54)

ตัวอย่างถัดไปเป็นคำพูดของแคนดี้ที่พยายามชี้แจงให้ครุสเข้าใจถึงความฝันในอนาคตของเขาที่มีร่วมกันกับจอร์จและเลนนี

Candy cried: 'Sure they all want it. Everybody wants a little bit of land, not much. Jus'som'thin' that was his. Som'thin' he could live on and there couldn't nobody throw him off of it. I never had none. I planted crops for damn near ever'body in this state, but they wasn't my crops, and when I harvested'em, it wasn't none of my harvest. But we gonna do it now, and don't you make no mistake about that. George ain't got the money in town. That money's in the bank. Me an' Lennie an' George. We gonna have a room to ourselves. We're gonna have a dog an' rabbits an' chickens. We're gonna have green corn an' maybe a cow or a goat.' (p.69)

ในการนิเมี่ยของเคอร์ลีย์นั้น เธอเป็นผู้หญิงชาวบ้านคนหนึ่งที่ค่อนข้างมีฐานะดีกว่าคนงานอื่นๆ เพราะเป็นถึงภรรยาของลูกชายเจ้าของไร่ แต่เธอก็ยังฝันอยากจะมีชีวิตดีกว่าการเป็นสาวชาวไร่ เนื่องจากตลอดเวลาเธอไม่ได้รับความรักความเข้าใจอย่างแท้จริงจากสามี อีกทั้งเธอเคยอยู่อย่างยากจนมาก่อนและแต่งงานก็เพื่อจะหนีให้พ้นสภาพนั้น ผู้อ่านจะได้ทราบความฝันของเธอจากบทสนทนาระหว่างเธอกับเลนนีในตัวอย่างต่อไปนี้

'Coul'da been in the movies, an' had nice clothes-all of them nice clothes like they wear. An' I coul'da sat in them big hotels, an' had pitchers took of me. When they had them previews I coul'da went to them, an' spoke in the radio, an' it wouldn't cost me a cent because I was in the pitcher. An' all them nice clothes like they wear. Because this guy says I was a natural.' (p.79)

เมื่อพิจารณาโคกนาฏกรรมซึ่งเราพบในตอนท้ายเรื่อง *Of Mice and Men* จะเห็นว่าเป็นสิ่งสนับสนุน

แก่นเรื่องที่กล่าวมาข้างต้นได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เมื่อความหวังและความฝันของบุคคลหนึ่งไม่อาจเป็นจริง บางครั้งมันอาจจะนำความเจ็บปวดอย่างร้ายกาจมาสู่คนคนนั้น เช่นที่เกิดขึ้นเมื่อเล่นนี้ทำความผิดร้ายแรงอย่างไม่ตั้งใจ ความหวังที่จะมีชีวิตอย่างสวยงามของหลายคนต้องจบลงไปด้วย ทั้งกับตัวเล่นนี้ผู้กลายเป็นฆาตกร และจอร์จผู้ต้องลงมือฆ่าเพื่อนตัวเองด้วยความจำใจ และต้องผจญกับความรู้สึกผิดบาปหลังจากนั้น

• ตัวละคร

สองตัวละครเอก คือ จอร์จกับเล่นนี้ ทำให้ผู้อ่านได้เห็นคุณค่าของมิตรภาพระหว่างเพื่อนความสัมพันธ์ของพวกเขายังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ามิตรภาพและความรักนั้นมีค่า แต่ทว่าหลงเหลือน้อยเหลือเกินสำหรับคนในยุคสมัยที่ต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของตัวเอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่สังคมมีสภาพย่ำแย่เนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจ การที่จอร์จกับเล่นนี้ไปไหนมาไหนและช่วยเหลือกันตลอดจึงเป็นเรื่องแปลกในสายตาของคนงานอื่นๆ ดังคำพูดของสลิม หัวหน้าคนขับรถม้าซึ่งกล่าวว่า

'Ain't many guys travel around together,' he mused.

'I don't know why. Maybe ever'body in the whole damn world is scared of each other.'

(S.35)

จิตสำนึกที่มีอยู่ในตัวจอร์จทำให้เขาต้องคอยดูแลเล่นนี้ แม้เล่นนี้จะสร้างเรื่องเดือดร้อนให้เขาเป็นประจำ แต่เพราะความสงสาร จอร์จจึงทิ้งเพื่อนคนนี้ไม่ลง อย่างไรก็ตาม หากมองอีกด้านหนึ่ง ความดีของจอร์จก็เป็นเรื่องน่าเศร้าของตัวเอง เพราะเขาไม่สามารถทอดทิ้งเล่นนี้ทิ้งๆ ทิ้งลิ้นทิ้งได้ หากไม่มีเล่นนี้ เขาคงจะมีชีวิตที่ดีขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สไตน์แบ็กต้องการย้ำเหมือนเช่นในนวนิยายเรื่องอื่นๆ ของเขา นั่นคือ ในสังคมที่วุ่นวายมนุษย์ต้องสละความเห็นแก่ตัวและหันมาช่วยเหลือผู้อื่นบ้าง ในตอนจบของเรื่องนี้ แม้จอร์จจะได้ชื่อว่าฆ่าเพื่อนของตน แต่หากวิเคราะห์อย่างยุติธรรม ผู้อ่านจะเข้าใจว่าเป็นทางออกซึ่งเหมาะสมที่สุดแล้วในสถานการณ์นั้น จอร์จไม่ได้ทำลงไปด้วยความโกรธแค้นหรือเห็นแก่ตัว แต่เพราะเรื่องราวบานปลายมาถึงที่สุด เขาจึงกลัวว่าคนอื่นจะฆ่าเพื่อนยากของเขาด้วยวิธีที่โหดร้าย

อนึ่ง จากภูมิหลังของเนื้อเรื่อง และแก่นเรื่องของ *Of Mice and Men* ยังทำให้ทราบว่า ตัวละครต่างก็ได้รับผลกระทบจากความกดดันทางสังคมและเศรษฐกิจ เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ ผู้อ่านสัมผัสถึงความรู้สึกที่ตัวละครมีต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจในยุคสมัยนั้นผ่านคำพูดของจอร์จกับเล่นนี้ เช่น ขณะที่พวกเขาทั้งสองพูดคุยถึงความฝันในอนาคต

'Sure, we'd have a little house an' a room to ourself. Little fat iron stove, an' in the winter

we'd keep a fire foin' in it. It ain't enough land so we'd have to work too hard. Maybe six, seven hours a day. We wouldn't have to buck no barley eleven hours a day. An' when we put in a crop, why, we'd be there to tale the crop up. We'd know what come of our plantin.'

ตัวละครสำคัญอีกคนหนึ่งคือ ชายชาวผิวดำชื่อ ครุกส์ เขาเป็นคนเลี้ยงม้าในไร่แห่งเดียวกับจอร์จและเลนนี่ และเป็นอีกคนที่มีชะตากรรมอันน่าสลดใจ ครุกส์ต้องพิการหลังโกงเนื่องจากอุบัติเหตุในการทำงาน นอกจากร่างกายจะพิการแล้ว เขายังเจ็บปวดใจเพราะถูกคนงานคนอื่นๆ รังเกียจที่เป็นคนผิวดำ ครุกส์มีพฤติกรรมก้าวร้าวและเก็บตัว ซึ่งถือเป็นการป้องกันตนเองจากโลกอันแสนโหดร้าย ครั้งหนึ่งครุกส์แสดงการดูถูกความคิดฝันของจอร์จกับเลนนี่ว่าไม่มีวันเป็นจริง บางส่วนในคำพูดของเขาทำให้ผู้อ่านรู้สึกได้ถึงความคับข้องใจที่มีต่อสภาพชีวิตอันยากลำบากของชาวไร่ชาวนาผู้แสนต่ำต้อย ซึ่งน้อยคนจะสามารถจะบรรลุความฝันในการมีที่ดินและทำมาหากินอย่างเป็นอิสระ ดังในคำพูดต่อไปนี้

'I see hundreds of men come by on the road an' on the ranches with their bindles on their back an'that same damn thing in their heads. Hundreds of them. They come, an' they quit an' go on ; an'every damn one of 'em's got a little piece of land in his head. An' never a God damn one of 'emgets it. Just like heaven. Ever'body wants a little piece of lan'. I read plenty of books out here. Nobody never gets to heaven, and nobody never gets no land. It's just in their head. They're all the time talkin' about it, but it's jus' in their head.' (S.67)

• บทสรุป

ความฝันของตัวละครในเรื่อง *Of Mice and Men* ทำให้ผู้อ่านได้รู้ว่า นวนิยายเรื่องนี้เป็นเหมือนโลกจำลองของสังคมชาวไร่ชาวนาซึ่งเป็นกลุ่มคนระดับล่าง และเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมอเมริกันในยุคต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 สไตน์เบ็กต้องการสื่อให้เห็นว่า แม้ความทุกข์ร้อนเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจะไม่ใช้สาเหตุโดยตรง แต่ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนซึ่งต่ำต้อย อดอยาก และไร้การศึกษา มักประสบอุปสรรคในชีวิตและยากที่จะประคองตัวเองให้บรรลุความมุ่งหวังหรือหลุดพ้นจากปัญหาเดือดร้อนทั้งหลาย จึงอาจกล่าวได้ว่า ระบบสังคมและเศรษฐกิจมีส่วนทำลายความเชื่อบริสุทธิ์ ความเป็นมนุษย์ และที่สำคัญคือทำลายความฝันของผู้ยากไร้

อนึ่ง ชาวอเมริกันส่วนใหญ่ที่มีชีวิตอยู่ราวช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ต่างมีความฝันว่าจะต้องประสบความสำเร็จในชีวิต หรือ American Dream ซึ่งหมายถึง ความคาดหวังต่อความสำเร็จอันทัดเทียมกันไม่ว่าจะด้านความร่ำรวยหรือชื่อเสียงหลายคนเชื่อว่าต้องเกิดจากการทำงานหนักอดออม

และต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองและข้าวของต่างๆ แนวความคิดในเรื่องความฝันแบบอเมริกันยังรากลึกในประเทศสหรัฐอเมริกา และมีส่วนทำให้นักเขียนหลายคนยึดเป็นแก่นเรื่องหลักวรรณกรรมอเมริกันในยุคสมัยดังกล่าวจึงมีความโดดเด่นและแตกต่างไปจากวรรณกรรมของชาติตะวันตกอื่นๆ ที่เห็นได้ชัดคือตัวละครเอก ซึ่งมักไม่พอใจต่อสภาพชีวิตอันต้อยต่ำและแร้นแค้น พวกเขาต่างก็ฝันอยากมีชีวิตที่ดีกว่า และพยายามอย่างหนักเพื่อทำความฝันของตัวเองให้เป็นจริง

อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศสหรัฐอเมริกาก้าวเข้าสู่สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ 1930 นักเขียนอเมริกันหลายคนได้หันมาเสนอประเด็นเกี่ยวกับการล่มสลายของความฝันซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ นวนิยายเรื่อง *Of Mice and Men* เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สะท้อนความล้มเหลวของความฝันแบบอเมริกัน ซึ่งกลายมาเป็นแก่นเรื่องอันโดดเด่นของนวนิยายอเมริกันในตลอดยุคเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่

บรรณานุกรม

- คันธ ศรีวิมล. 2531. **เพื่อนยาก** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดาวเรือง.
- ฉันทนา ไชยจิต. 2523. **งานเขียนชิ้นเอกในวรรณคดีอเมริกัน (เล่ม 2)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชา อัดตวร. 2545. **เพื่อนยาก** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: บริษัท สร้างสรรค์บุ๊คส์ จำกัด.
- ปาน พิงสุจิต. 2523. **เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชาประวัติศาสตร์ 461 ประวัติศาสตร์อเมริกัน**. กรุงเทพฯ: งานตำราและการสอน กองบริการวิชาการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2545. **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ-ไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2547. **สารานุกรมประวัติศาสตร์อเมริกา เล่ม 1 อักษร A-B** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.
- เรืองกิตติ รักกาญจน์. 2546. **100 ปีจอห์น สไตน์เบ็ก Centennial (1902-2002)**. กรุงเทพฯ: กลุ่มใบไม้ป่า.
- วิลาสวงศ์ นพรัตน์. 2518. **ประวัติศาสตร์สังเขปของสหรัฐอเมริกา (ตอน 3)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แพรวพิทยาอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด.
- สมร นิตินันท์ประภาส. 2511. **คำบรรยายวิชาอารยธรรมอเมริกัน**. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมร นิตินันท์ประภาส. 2548. **ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1865-1945 : ยุคหลังสงครามกลางเมือง-สงครามโลกครั้งที่ 2**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุคนธา สมใจ. 2549. "การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนแปลเรื่อง Of Mice and men ของ จอห์น สไตน์เบ็ก โดยคันธ ศรีวิมล และ ประชา อัดตวร." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภัทรา วรณพิน. 2532. **ประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกาโดยสังเขป**. กรุงเทพฯ: สำนักข่าวสารอเมริกัน.
- อรพินท์ พงษ์ภักดี. 2521. **ประวัติศาสตร์อเมริกัน 2**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Ian Ousby. 1992. **The Cambridge Guide to Literature in English**. New York: Cambridge University Press.
- John Stienbeck. 1977. **Of Mice and Men**. London: Panbooks.
- Joseph Fontenrose. 1963. **John Stienbeck: An Introduction and Interpretation**. New York: Barnes & Noble, Inc.
- Longman Dictionary of Language and Culture**. 1992. England: Longman.